

United Nations Political Office for Somalia (UNPOS)

**Xafiiska Qaramada Midoobay u Qaabilsan Arrimmaha Siyaasada Soomaaliya
(UNPOS)**

**Warqad ku socota Jaaliyadaha Soomaaliyeed ee u nool Dalka Dibaddisa.
(war. Number 24)**

Nairobi, 19 April 2010

Asalamu calyikum

Igagudoma Salan diran

1. Intabadan xiliga guga oo aan filayo in uu ka dhacaayo inta badan dalaka aad degan-tihiin, ayaa la imaanaaya inta badan rejo ku saabsan mustaqbalka. Waxaan rajeynayaa in warbixinteydan joogtada ah ee aan siinayo qurba joogta soomaliyeed in ay dhamaantiin idiin xasuusin doonto aayaha wadankiina iyo halka uu ku socdo maadaama ay jirto xooga hormar ah.

2. Hirgelinta heshiiska dowlada ay lagashay Ahlu suna waljameca, 15 Marso ayaa weli socda. Kulamo ay wada leeyihiin dhamaan dhinacyada arrintu ay khuseyso ayaa kasocda Muqdisho ayado oo doodu kusaleysantahay sidii arrimmaha nabadgelyada horay loogu dhaqaajin lahaa iyo sidii la isug dhafi lahaa ciidamada Ahlusuna waljameca {Qiyaas laba kun 2000} iyo kuwas TFG iyo sidii layskaga kaashan lahaa dhinaca dowladnimada.

3. Sidaan idiin shegay bishii hore, arrintani waa talaabo aad uwanagsan oo horay loogu qaaday, dadka Soomaaliyeedna waa in ay codsadaan in hirgelinteeda sida oogu dhakhso badan. Heshiiskani waa talaabo looga soo guuraayo sideey arrimuhu horay u ahaan jireen taasoo kamid tahay {in qolo guuleysato qolane lajabiyo} hada arintu sidaa ma ahan. Go'anka Ahlu sunna waljameca ay ugu soobiirtay Dowladda kumelgarka ahi waa talabo kudhisan wadaninimo huwana sharaf waana talaabo rajagalineysa dadweynaha caadiga ah. Arrimuhu way isbedelayaan waxaana muuqdaan. Kuwa donaya in ay sii wadaan qaska ma helidoonan cudur daar kumana gabankaraan dagalka iyo qaska ay qadaan.

4. Marlabad waxaan rajeynayaa in heshiiska Ahlu suna uu yahay tusalo dhab ah oo laraaci karo dadka somaliyeedna loogabaa hanyahay in eey soo raacaan geedi socodka nabadda. Arintani waxa ay gacan kageysaneysaa wax kaqabashada arrimaha aasaasiga ee jira sida walalaha Putland iyo Somaliland ay hada sameynayaan. Labadaas meel waxaa kajira hormar muuqda oo aygaareen ayaga uun kaligood. Dowlada fedaralka kumelgaar ka ah iyo mamulka Putland waxa ay saxiixdeen heshiis 12, April si ay isuwa fajiyaan heshiis ay horay uguwada gareen labada dhinac Magalada Galkacyo 23. Agosto. Nuxur ahan heshiisku wuxuu kuwaa-jibinayaa labada dhinac in ay ladagalaman burcad badeeda kuna soo celiyaan

sharcigga iyo kala dambeenta bariga iyo badaba arintaasoo wax tar weyn uleh dhinaca bulshada, dhaqaalaha, iyo deegaanka, wax tarkaas oo ay kamidtahay sugusti amniga iyo aburitanka shaqo

5. Somaliland, gudomiyaasha axsabta halkaasi kajira waxeey wada saxiixdeen habka ay uwada shaqeyn lahaayeen, dhaman axsaabta jirtana waxeey balan qaadeen in ay u Hogan sanaan doonaa heshiiskaasi ay wada saxiixdeen, waxaa isbuuca labaad ee May,2010 bilaaban donta bixinta kaararkii lagu codeyn lahaa. Reer Soomalilad waxa ay wali mudnaan siinayaan wadaxaajood iyo wadahalal waxana ka fogaanayaan qas iyo xasilooni darro.

6. Dhinaca amniga, waxaa la rajeynayaa in kun askari tababarkodu uu kabilawdo Ugandha bisha May, waxaana Kharashka bixinayo Uruka Midawga Yurub. Tababarkana waxa uu fursad uyahay isku dhafista qaarkamid ah ciidamada Ahllu suna waljameca iyo kuwa Dowladda. Waxa kale ee deeganada qaar u ogalaanaya in ay ciidamadooda ku dhinac tababartaan kuwa dowladda. Tababarida ciidamada nabad sugida marhore ayaa lagu qabtay wadamada dariska ah ee IGAD. Ciidamada aminiga Soomaliyeed tiradooda ilaa iyo hada wax ay gaareysaa toban kun, 10,000. Boliskuna waxa ay tiradooda gaaridoonta ilaa iyo bisha 1 July 7000 todobokun. Dhab ahaantii arimahaan waa tilabo wanagsan dowladuna waa in si dhab ah oo deg deg ay kaalmo ooga heshaa bulshada calamka si gacan loga geysto qalabaynta ciidamadaan, mushaarkoodana loo bixiyo xiliga kummel gaarka ah.

7. Habkii qoritanka dasturkuna wuxuu marayaa heer wanaagsan. Tababar aqoon kororsi ah ayaa loo furay gudigii madaxa banaanaa ee qoritaanka Dasturka, wuxuuna tababarka kadhacay Jabuti inta udhaxeysay 4 ilaa iyo 23Marso2010. Waxeeyna kaqeeb galayaashii ku heshiiyeen arrimo lataban karo oo horay logu dhigayo qoritanka Dasturka. Tiradda Gudigga arrimaha Dasturka waxaa laga dhigay 30, horayna waxay u aheed 15 xibnood. Wuxuuna ku heshiiyay sida uu noqonayo qaab dhismeedka Gudiga Madaxa banan ee Arrimaha Faderalka Somaliya. Xubno kamid ah Gudiga Barlamaka uqaabilsan arrimaha Dasturka iyo Gudiga madaxa banan ee qoritanka dasturka ayaa wada dhisay gudi wada jir ah ee dabagal kusameya habkii labada dhinac u wada shaqeyn lahaayeen. Waxeeyna kuwada heshiiyeey qorsho howled mideysan sida xeeladii arimohooda ugu gudbin lahaayeen warbaahinta dadweynahana latashi ula sameyn lahaayeen. Qoralka hordhaca ah ee dasturka waxaa la rajaynayaa in uu diyaar noqdo 1July 2010 malintaas oo kubeegan naandonto kontan guuradii madax banaanida ummadda Soomaliyeed!. Dhab ahaantii, sannada 2010 waxa Uruka Midawga Africa u aqonsaday sannadii Nabdda, waana sannadii qaarada Africa, maadaama labatan 20 wadan oo kamid ah Africa ay udabaal dagaayaan sannad guuradoodii kontonaad ee madax banaanidooda. Waxaana kamid ah wadamadaasi Beniin,Burkinafaso,Kamaroon, Ivory Cost, Madakskar,Mali, Nayjeriya, Senegal,Iyo Suddan. Inta badan wadamadani wali halgan ayeey kujiraan waana wadamo hormar sameynayo.Soomaliyana sidoo kale ayeey noqon kartaa. Waana sidaas sida aan marwalbo aan bulshada caalamku oogu celcelinayo in ayna arrimaha Soomaliya ay gacmaha kalaabanin in kastoo hadalkani uu noqday mid soo noqnoqday.

8. Dhab ahaantii waxaa la qaban doonaa Shirka kooxda laxariirka caalamiga ah ee Somaliya, wuxuuna ka dhici doonaa Qahira inta udhaxeysa 21 illa iyo 22April 2010. Bulshada calamka waxaa halkaas ka joogi doona afartan dal taas oo mujinaysa

taageerada ay bulshada caalamku uhayso Somaliya. Shirka waxaa marti galiyay uruka Jamacada Carabta waana fursad labad oo lagu eegayo waxii hormar ah ee Soomaliya laga sameyay waxeeyna ku heshiin doonaa sidii horay loogu sii durjin lahaa geedi socodka nabada ee Soomaliya. Aniga, dabcan, waxaan idiinka siin doonaa warbixin tafaf tiran shirkaan markuu dhamaado.

9. Waxaan kaloo jeclahay in aan wax kasheego “weerarkii” sida guud loo hadal haayay. Dowladu in muda ahba diyaar garoow weerar ayeey kujirtay si wax looga qabto arrimaha amniga ee caasimada. Weerarkani wuxuu ka koobnaa seddax arrimood: dhinaca siyaasada, Aminiga, Dhaqalaha ama Shaqa abuurista. Sidaasi darted weerarkii marhore ayuu bilaawday si is ku mar ah ayadoo tilaabo laga qaadayo sadaxda waji ee aan soo shegnay. Heshiiska lala-galay Ahllu sunna Waljameca wuxuu balaarinayaa salka Dowladda: wuxuuna xambaarsanyahy iskudhafis iyo tababarid ciidamo Soomaliyeed waxaana kaalin weeyn kaciyaarayo Uruka Midawga Yurub, Qaramada Midobay iyo Uruka Midawga Africa waana uu socdaa. Igu danbeyntii arrinta laxariirta shaqa abuurista, dibu dhiska kaabayasha dhaqaalaha iyo horomarinta shirkadaha gaarka, waa arrimo kamid abuurayo shaqo waana qayb ka mid ah weerarkii dowladdu ay mudoyinkaan ba shegeysay.

10. Ilaa iyo hadda, waxaan idiin soo koobay dhowr arrimood oo wax tar ama wax dhisid leh. Lakiinse talaabadii ugu dambeysay ee ay qaadeen kooxa xag jirka ah ee ay ku amreen 14 Raadiyo ee ka jira Miqdisho in ay joojiyeen ciyaarta muusikada ama ay la kulmayaa ciqaab , ma aha arrin la yaraysan karo. In loo caga juggleeyo lana handado dadweynaha iyo warbaahuntu iyo hayadaha kaalmada bixiyo waa meelka dhac aan waafaqsaneen dhaqnaka Soomaaliyeed waana gef loo geysanayo xuquuqda aasaasiga ah ee bini adamka Soomaali waxaa lagu yaqaanaa laguna amaanaa in ay yihiin dad ay kuweyn tahay muusikada gabayada iyo riwaayadahaba. Intaas waxaa dheer majaajilooyinka laga baahiyo raadiyaha ayaa ah hab loogu sheego ummada Soomaaliyeed waxyaabaha kadhacaayo wadankooda. Waa cadaadiskale in ummada Soomaaliyeed lo diido ogaansha wax yaabaha kadhacaayo hareerahooda.

11. Waxaan doonayaa in aan wax ka iraaqdo dooda aan loo baahneen ee ka socota barlamaanka dhexdiisa. Doodaasi waxa ay ka leexinaysaa Dowladda, Barlamanka, iyo madaxduba in ay wax ka qabtaan arrimaha muhiimka ah iyo masuuliyada saaranba. Haddaba, waa in wakhtiga qaaliga ah ee madaxda lagu khasaarinin wax aan waxtar laheen. Waxaan rajeynaya in arimahaan wax tarka leh ee socdo ay baabi in doonaan kuwa sida xun udhaqma ee doonaya in ummada Soomaliyeed dhibaataada ku sii jirto. Waxaan dhamaanteen wada ogsoonahay in ay wado dheer nasugeyso lakiinse aan ku heeyno qalbiga arrimaha sidii aan horay ugu riixi laheeyn.

Walaalkina
Ahmedou Ould- Abdalla